

TARTALOM

Előszó	11
Érdekképviselési lehetőség – integrációs alku	17
1. <i>Az MNSZ a magyar és a román történelmi diskurzusban</i>	17
2. <i>A romániai magyarság kisebbségpolitikai stratégiája 1919–1944 között</i>	20
3. <i>A romániai magyarság integrációjának román állami keretei (1944–1953)</i>	22
4. <i>Az MNSZ történetének korszakolása</i>	40
5. <i>Érdekképviselés és/vagy pártpolitika</i>	42
6. <i>A „hatalmon belül került kisebbségi okosság”</i>	97

DOKUMENTUMOK

A „nemzetiségi anyaszervezet”

1. A MADOSZ Brassó–Székelyföldi Újjászervező Bizottságának kiáltványa (Brassó, 1944. október 4.)	101
2. A MADOSZ csatlakozási nyilatkozata az ODA-hoz (Bukarest, 1944. október 6.)	105
3. Ismeretlen szerző feljegyzése a kolozsvári MNSZ alakulásáról (Kolozsvár, 1945. február eleje)	107
4. Jelentés a MADOSZ temesvári szervezetének 1944. augusztus 23. és október 1. közötti működéséről (Temesvár, 1944. október)	108
5. A Romániai Magyar Népi Szövetség brassói alakuló értekezletének jegyzőkönyve (Brassó, 1944. október 16.)	113
6. Az MNSZ Központi Intézőbizottságának 1. számú utasítása politikai és szervezeti kérdésekben (Brassó, 1944. november 3.)	115
7. A marosvásárhelyi Magyar Demokrata Szövetség programtervezete (Marosvásárhely, 1944. november 19.)	120
8. Az MNSZ Észak-Erdélyi Végrehajtó Bizottságának memoranduma a Groza-kormányhoz (Kolozsvár, 1945. március 12.)	121
9. Az MNSZ kolozsvári kongresszusának megnyitása és az MNSZ megyei küldötteinek beszámolója a szervezeti, gazdasági, politikai és kulturális helyzetről (Kolozsvár, 1945. május 7–9.)	127
10. A Központi Végrehajtó Bizottság beszámolója a kolozsvári kongresszuson (Kolozsvár, 1945. május 9.)	144

11. A megyei küldöttek hozzászólásai, az alapszabályzat valamint a bizottsági munkaprogramok megvitatása és elfogadása a kolozsvári kongresszuson (Kolozsvár, 1945. május 10–12.)	152
12. A kolozsvári MNSZ kongresszus határozata (Kolozsvár, 1945. május 12.)	160
13. Az MNSZ Országos Végrehajtó Bizottsága körlevelének melléklete a gazdasági bizottságok feladatainak és tevékenységének szabályozása tárgyában (Kolozsvár, 1945. június)	163
14. Az MNSZ Országos Végrehajtó Bizottságának körlevele az EMGE gazdakörei „beolvasztásának” szabályozása tárgyában (Kolozsvár, 1945. június)	164
15. Az MNSZ Országos Végrehajtó Bizottságának körlevele a helyi szövetkezetek működése tárgyában (Kolozsvár, 1945. június)	166
16. Az MNSZ Országos Végrehajtó Bizottságának körlevele a jogi- és közigazgatási bizottságok működésének szabályozása tárgyában (Kolozsvár, 1945. június)	168
17. Az MNSZ II. sz. jelentése a romániai magyarság helyzetéről (Kolozsvár, 1945. július 18.)	170
18. Az MNSZ és az Országos Demokrata Arcvonal vezetőinek közös tárgyalása az erdélyi magyarságot érintő sérelmekről (Bukarest, 1945. augusztus–szeptember)	174
19. Jegyzőkönyv a Kurkó Gyárfás részvételével lezajlott brassói városi MNSZ szervezet vezetőségi üléséről, ahol kivizsgálták az MNSZ keretében lezajlott helyi választás jogosságát és feltárták az MNSZ megyei és helyi vezetésén belül uralkodó nézeteltérések gyökereit (Brassó, 1945. október 1.)	187
20. Luka László beszéde az erdélyi kérdéstről az MNSZ Központi Intézőbizottságnak marosvásárhelyi ülésén (Marosvásárhely, 1945. november 15.)	193
21. Részlet az MNSZ marosvásárhelyi központi intézőbizottsági ülésén a magyar–román határ kérdésében megfogalmazott kiáltvánnyal kapcsolatos vitából (Marosvásárhely, 1945. november 17.)	196
22. Kurkó Gyárfás beszéde a Központi Intézőbizottság marosvásárhelyi ülését lezáró nagygyűlés alkalmával (Marosvásárhely, 1945. november 18.)	211
23. Az MNSZ Központi Intézőbizottságának kiáltványa Erdély magyarságához a magyar–román határvita kérdésében (Marosvásárhely, 1945. november 18.)	214
24. Az MNSZ Központi Intézőbizottságának határozata a magyar kisebbséget ért sérelmek rendezése tárgyában (Marosvásárhely, 1945. november 18.)	217
25. Jegyzőkönyv az MNSZ és az ODA között lezajlott a magyar sérelmek orvoslásával foglalkozó tárgyalásról (Bukarest, 1945. december 5.)	220

26. Az MNSZ „kiszélesítéséről” az elnökség és egyes magyar intézmények vezetői között folytatott megbeszélésről felvett jegyzőkönyv (Kolozsvár, 1946. január. 6.)	236
27. Az MNSZ Országos Végrehajtó Bizottságának közleménye, amelyben cáfolják, hogy korábban nyilatkozatot tettek volna a határok kérdésében (Kolozsvár, 1946. február 9.)	256
28. Az MNSZ Országos Végrehajtó Bizottságának körlevele a magyar „egységbontók” ellen (Kolozsvár, 1946. február 20.)	257
29. Márton Áron tanúvallomása az erdélyi kérdésben kifejtett álláspontjáról (Bukarest, 1949. december 6.)	261
30. Nékám Sándornak, a bukaresti magyar misszió vezetőjének jelentése Gyöngyösi János külügyminiszternek az RSZDP OMB-nak választási javaslatáról, és az erdélyi magyarságnak a román választásokon való részvételének esélyeiről (Bukarest, 1946. március 18.)	262

A hatalomba került kisebbség

31. Az MNSZ megyei központi bizottságainak beszámolóí a brassói központi intézőbizottsági ülésen (Brassó, 1946. március 18–20.)	269
32. Az MNSZ központi szakszabotottsága vezetőinek válasza a Központi Intézőbizottsága brassói gyűlésén (Brassó, 1946. március 18–20.)	289
33. Az MNSZ Központi Intézőbizottsága brassói ülésének határozata (Brassó, 1946. március 20.)	305
34. Balogh Edgár levele az MNSZ-en belül uralkodó állapotokról az RKP (Kolozs megyei) vezetőségéhez (Kolozsvár, 1946. április 6.)	309
35. Kacsó Sándor levele Simó Gyulához, amelyben kifogásolja a nemzetiségi jogok biztosítása érdekében alkalmazott MNSZ-taktikát (Kolozsvár, 1946. április 8.)	314
36. Kurkó Gyárfás önbírálata a <i>Világosság</i> című napilapban megjelent cikke miatt (1946. május.)	316
37. Jegyzőkönyv az MNSZ nemzetiségi törvénytervezetének kongresszusi vitájáról (Székelyudvarhely, 1946. június 28–29.)	318
38. Keresztúri Antal MKP küldött beszámolója az MNSZ székelyudvarhelyi kongresszusáról (1946. július.)	339
39. Jegyzőkönyv az MNSZ Országos Végrehajtó Bizottságának üléséről, amelyen kiértékelték a székelyudvarhelyi kongresszust (1946. július. 11–12.)	341
40. Jelentés Antal Dániel országos alelnöknek és Pletkovich József az ellenőrző ügyosztály vezetőjének 1946. július 25. és 30. közötti bukaresti ellenőrzéséről	
41. A bukaresti magyar misszió tanácsosa, Gyöngyössy István jelentése Magyarország külügyminiszterének az erdélyi magyar „aktivisták” politikai elképzeléseiről (Bukarest, 1946. augusztus 1.)	353

42. Jegyzőkönyv az MNSZ Országos Végrehajtó Bizottságának üléséről, amelyen megvitatták a választási propagandát, a nemzetiségi törvényt és a csángó kérdést (Kolozsvár, 1946. augusztus 2.)	357
43. Jegyzőkönyv az MNSZ Országos Végrehajtó Bizottsága üléséről, amelyen megvitatták a nemzetiségi törvényt és a szociáldemokratákkal való választási együttműködést (Kolozsvár, 1946. augusztus 27.)	359
44. Nékám Sándor bukaresti követségi tanácsos beszámolója az MNSZ bukaresti sajtótájékoztatójáról (Bukarest, 1946. szeptember 26.)	362
45. Az MNSZ Országos Végrehajtó Bizottságának ülése, amelyen megvitatták a sérelmek tárgyában a kormányhoz intézett távirat bukaresti fogadtatását és a választási lista összeállítását (Kolozsvár, 1946. október 4.)	364
46. Nékám Sándor bukaresti követségi tanácsos beszámolója Magyarország külügyminiszternek az MNSZ választási listájáról és esélyeiről (Bukarest, 1946. október 11.)	369
47. Részletek a Magyar Népi Szövetség egyik választási propaganda füzetéből (1946.)	373
48. Gyöngyössy István követségi tanácsos jelentése Gyöngyösi János külügyminiszternek a romániai parlamenti választásokról (Bukarest, 1946. november 25.)	376
49. Jegyzőkönyv az MNSZ Országos Végrehajtó Bizottsága üléséről, amelyen Kurkó Gyárfás beszámolt a parlamenti csoport munkájáról és munkatervéről, valamint a választási eredményekről (Kolozsvár, 1946. december. 16.)	382
50. Juhász Lajos jelentése az RKP-nak az MNSZ központjában 1946 második félévében végzett munkájáról (Bukarest, 1947. január 2.)	386
51. Gyöngyössy István követségi tanácsos jelentése a romániai magyar-zsidó viszonyról (Bukarest, 1947. január 13.)	390
52. Az MNSZ megyei szervezeti elnökök és titkárok közös ülésének jegyzőkönyve (Kolozsvár, 1947. március 25–26.)	394

A szervezeti önállóság felszámolása

53. Luka Lászlónak, az RKP KB Politikai Bizottsága tagjának felszólítása a magyar kisebbség „népfrontos” politikájának megváltoztatására (Kolozsvár, 1947. május 22.)	403
54. Az RKP Kurkó-ellenes bírálatának feldolgozása az MNSZ központi aktívaülésén (1947. május 29.)	407
55. Az MNSZ Országos Végrehajtó Bizottsága bukaresti ülésének jegyzőkönyve, amelyen megvitatták a Luca-cikk tanulságait (Bukarest, 1947. május 30. – június 2.)	439
56. Az MNSZ Központi Végrehajtó Bizottságának határozata a követendő új politikai irányvonalról (Bukarest, 1947. június 2.)	458

57. A román hírszerzés jelentése a csángókérdésről (1947. június 20.) . . .	460
58. Titkosszolgálati feljegyzés a Márton Áron és az MNSZ vezetősége között a György Lajos elleni támadás ürügyén kirobbant konfliktusról (Kolozsvár, 1947. szeptember 12.)	461
59. Az MNSZ temesvári kongresszusának jegyzőkönyve (Temesvár, 1947. november 22.)	463
60. Az MNSZ temesvári kongresszusának határozata (Temesvár, 1947. november 21–23.)	471
61. Az MNSZ Központi Intézőbizottságának határozata a választások tárgyában (Nagyvárad, 1948. március. 6.)	474
62. Az MNSZ szervezeti jelentése az 1948. március 1. és július 12. közötti időszakról (Bukarest, 1948. július)	476
63. Az MNSZ Központi Intézőbizottsága csíkszeredai ülésének jegyzőkönyve (Csíkszereda, 1948. július 23–24.)	482
64. Az MNSZ kolozsvári kongresszusának jegyzőkönyve (Kolozsvár, 1948. december 10–12.)	489
65. Az MNSZ Központi Végrehajtó Bizottságának határozata (Kolozsvár, 1948. december 10–12.)	499

Az önfeloszlatás útján

66. Jegyzőkönyv a megyei káderiskola-igazgatók és szeminárium-vezetők értekezletéről, amelyen kiértékelték a káderiskolák működését (Bukarest, 1949. április 12–13.)	501
67. László István MNSZ-aktivista jelentése a csíksomlyói búcsúról (Bukarest, 1949. június 6.)	503
68. Széll Jenő követ jelentése Kállai Gyula külügyminiszternek a kolozsvári letartóztatásokról (Bukarest, 1949. november 12.)	507
69. Az MNSZ Központjának munkajelentése 1950. május 1-től 31-ig terjedő időszakról (Bukarest, 1950. június 13.)	511
70. Feljegyzés az MNSZ Központi Végrehajtó Irodájának üléséről, amelyen döntöttek a magyar sajtó átszervezéséről és a titói elhajlás feldolgozásáról (Bukarest, 1950. október 9.)	515
71. Feljegyzés az MNSZ Végrehajtó Irodájának október 23-i üléséről, amelyen megvitatták Miron Constantinescu bírálatát (Bukarest, 1950. október 25.)	517
72. Jelentés az MNSZ tartományi és rajoni szervezeteinek helyzetéről (Bukarest, 1951. február 7.)	520
73. Jelentés az 1951. március 14-i marosvásárhelyi békapapi gyűlésről (Bukarest, 1951. március 17.)	524
74. Jegyzőkönyv az RMP KV titkárságának üléséről, ahol felvetődött az MNSZ „magyar demokratikus bizottsággá” való átalakítása (Bukarest, 1951. április 19.)	527

75. Az MNSZ Végrehajtó Irodája értekezletének jegyzőkönyve az MNSZ átszervezése utáni feladatairól (Bukarest, 1951. június. 8.) . . .	532
76. Miron Constantinescu bírálatainak feldolgozása az MNSZ Végrehajtó Irodája ülésén (Bukarest, 1951. szeptember. 13.)	534
77. A nacionalizmus elleni harc feldolgozása az MNSZ Végrehajtó Irodájának 1951. október 11-i ülésén (Bukarest, 1951. október 11.) .	539
78. Az MNSZ Végrehajtó Irodájának határozata a jobboldali elhajlásról (Bukarest, 1952. április 12.)	542
79. Az MNSZ tartományi szervezeteinek jelentése az alkotmány-tervezet és a Magyar Autonóm Tartomány létrehozásának feldolgozásáról (Bukarest, 1952. augusztus 5.)	546
80. Juhász Lajos elnöki kinevezésének feldolgozása a Központi Végrehajtó Iroda rendkívüli ülésén (Bukarest, 1952. szeptember 1.) .	549
81. Az MNSZ vezető aktivistáinak és az RMP képviselőinek közös ülése, ahol megvitatták az önfeloszlatás határozattervezetét (Bukarest, 1953. február 18.)	553
82. Az MNSZ Központi Intézőbizottságának határozata a szervezet önfeloszlatásáról (Bukarest, 1953. február 20.)	560
Felhasznált irodalom	563
Személynévmutató	570
Helynévmutató	592
Tárgymutató	594
Intézménymutató	598
Rezümé	601
Rezumát	602
Sumary	604